AVİM Yorum • No: 2019 / 82 • Aralık 2019

# ABD KONGRESİ ERMENİ İDDİALARININ SİYASİ VE DİNİ İSTİSMARINDA ISRAR EDİYOR

**AVİM**

Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri arasında S-400 füze savunma sistemi satın alımı ile başlayan gergin sürecin ardından, ABD Kongresinden Türkiye hakkında birbiri ardına kararlar gelmeye devam ediyor. Bilindiği üzere, geçtiğimiz Nisan ayında ABD Kongresinin iki kanadına da 1915 olaylarının soykırım olarak tanınması amacıyla taslak metinler sunulmuştu. Birbirinin aynı olan bu taslaklar, Türkiyenin Suriyede gerçekleştirdiği Barış Pınarı Harekâtının ardından Kongre gündemine getirilmişti. Taslaklarda yıllardır tekrarlanan klişeler ve Türklerin sadece Ermenileri değil, diğer Hristiyan grupları da yok etmeye çalıştığı iftiralarında bulunulmaktadır. Sonuç olarak, 29 Ekimde, ABD Temsilciler Meclisinde Ermeni soykırımı konusunda ABDnin tutumunu teyit başlıklı bir karar alınmıştı. Temsilciler Meclisinin 29 Ekimdeki Kararına ilişkin AVİM Bülteninde yayınlanan Gerileyen Amerika: Temsilciler Meclisinin Yüz Karası Ve İtibar Kaybı[1] başlıklı görüş ve değerlendirmelerimiz 12 Aralıktaki Senato kararı için de geçerlidir.

Kararın ardında yatan ve herkesin kolaylıkla tahmin edebildiği ilk neden, ABD Temsilciler Meclisi üyesi Steve Cohenin ağzından dökülen şu sözlerle teyit edilmiş oldu:

*Ben her zaman Ermeni karar tasarısına karşıydım ancak bu hafta onun için oy verdim ( ☀ Çünkü Türkiye ABDye saygı gösteriyor gibi durmuyordu.*[2]

Kararın ardında yatan bir diğer neden de Amerikan iç siyasetinde yaşanan çekişmeydi.

Bu nedenleri akılda tutarak, Senatonun 12 Aralık günü aldığı S.Res 150 kararına değinmemiz gerekiyor. Zira Senato aldığı bu kararla, Ermeni Soykırımını resmen tanıma konusundaki hissiyatını saptamış oldu. Öncelikle belirtilmesi gereken husus, Amerikan iç hukukunda Simple Resolution (Basit Karar) olarak geçen bu kararın herhangi bir hukuki bağlayıcılığı olmadığıdır. Bu tip metinler, ABD Başkanının onayını gerektirmeyen, yani yaptırım niteliği taşımayan metinler olarak geçmektedir. Senato iç işleyişi hakkında ya da bağlayıcı olmayan tutumunu belirlemek amacıyla böyle kararlar alabilmektedir.[3] Dolayısıyla, bu karar ne ABD yönetimini ne de Türkiyeyi bağlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Kararın alınmasından sonra, ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü, yönetimin tutumunun değişmediğini, Başkanın geçtiğimiz Nisandaki tanımının kendi görüşlerini yansıtmaya devam ettiğini söylemiştir.[4] Ancak, Sözcünün açıklamasında bahsi geçen ve her sene geleneksel olarak tekrarlanan 24 Nisan konuşmaları daha önce AVİM tarafından pek çok defa dile getirildiği gibi oldukça sorunludur.[5] Objektif tarihin ve bilimin ışığında

değerlendirilmesi gereken bu olayların, devlet başkanları tarafından iç siyaset unsuru haline getirilmesi, bu tip parlamento kararlarının da hazırlayıcılarından olmaktadır. Nitekim Dışişleri Bakanlığının, S.Res 150 sayılı karara dair açıklamasında Senatonun bu kararıyla, tarihin nasıl siyasileştirilebileceğine vurgu yapılmıştır.[6]

Diğer yandan, Senato kararının zamanlaması da tesadüfi bir durum değildir, zira hem ABD iç siyasetinde hem de Doğu Akdenizde hidrokarbon kaynakları sebebiyle önemli gelişmelerin yaşandığı bir süreçte alınan karar, Kongrenin vurgulamak istediği misilleme ve güç imajının bir yansımasıdır. Türkiye ve Libyanın Doğu Akdenizdeki yetki alanları konusunda imzaladığı mutabakatla aynı zamana rastlaması, tesadüfi olarak değerlendirilemez. Tıpkı Temsilciler Meclisi kararında olduğu gibi iç ve dış siyasette, Türkiye üzerinden gücünü ispat çabasına giren ABD Kongresi, bu kez de Senato aracılığıyla, mesaj göndermek istemiştir. Böylece Kongrenin, ABD ile Türkiye arasındaki uzun geçmişe dayanan müttefiklik ve dostluk ilişkilerini, hırsları nedeniyle bir kenara atabileceği gözler önüne serilmiştir.

Temsilciler Meclisi üyesi Cohenin bahsettiği saygı konusundaki açıklamasına tekrar dönecek olursak, bu konunun iki taraflı olduğuna değinmek yerinde olacaktır. Zira ABD Kongresinin Ermeni tasarılarıyla aynı gün aldığı ve Türkiyeye yaptırım uygulanmasını öngören kararlar, Türk Dışişleri Bakanlığı tarafından milli güvenlikle ilgili egemen kararlara saygısızlık olarak değerlendirilmiştir.[7] Dolayısıyla buradaki mesele Türkiyenin ABDye saygı duyup duymamasından ziyade, Kongrenin egemen bir ülkenin, kendi çıkarları doğrultusunda aldığı kararlara saygı duymamasıdır.

Bu noktada kararın Ermenistan ve Diaspora kamuoylarında yarattığı etkiden de bahsetmek yerinde olacaktır. Çünkü Temsilciler Meclisinin aldığı kararın ardından Ermeni basınında çıkan değerlendirmelerin pek çoğunda, 1915 meselesinin başka siyasi amaçlar için kullanıldığı yorumlarına yer verildiği görülmektedir. Senato kararı da bu durumun bir başka tezahürüdür. Dolayısıyla Türkiye ve ABD arasındaki gerginliği fırsat bilerek lobicilik faaliyetlerini yapan çıkar gruplarının arzu ettikleri sonuca ulaştıkları söylenemez. ABD Kongresi, Ermeni davasını kendi çıkarları doğrultusunda kullanmıştır, ancak bunun son derece aşikâr bir biçimde yapılması, pek çok Ermeniyi de memnun etmemiştir. Uzun zamandır hakkında lobi yapılan tasarıların ardından ulaşılan sonuç ağızlarda buruk bir tat bırakmaktadır.

Türkiyeye karşı misilleme ve güç gösterisi yapmak isteyen ABD Kongresi, kötü bir zamanlama seçerek klişelerle dolu soykırım kararları almıştır. Bu kararlar, Türkiyeye karşı yapılan soykırım suçlamalarının, tarihi adalet arayışından ziyade siyasi hesaplamalarla yapıldığını Ermenistan ve Diaspora dâhil herkesin gözü önüne sermiştir. Bir yandan da ABD Kongresi bu kararları alarak, ABDnin Türkiye gibi kilit öneme sahip bir müttefikiyle olan ilişkilerini daha da germiştir. Sonuç olarak ABD Kongresi kendi hırsının kurbanı olmuş; aynı anda ABDnin çıkarlarına zarar vermiş, ABD-Türkiye ilişkilerini yıpratmış ve çeşitli Ermeni çevreleri hayal kırıklığına uğratmıştır.

[1] Gerileyen Amerika: Temsilciler Meclisinin Yüz Karası Ve İtibar Kaybı, *AVİM*, 04 Aralık 2019, https://avim.org.tr/tr/Yorum/GERILEYEN-AMERIKA-TEMSILCILER-MECLISININ-YUZ-KARASI-VE-ITIBAR-KAYBI.

[2] Democrat says he voted to recognize Armenian genocide because 'Turkey doesn't seem to respect' US, *The Hill*, 31 Ekim 2019, https://thehill.com/blogs/blog-briefing-room/468405-democrat-says-he-voted-to-recognize-armenian-genocide-because-turkey-doesnt-respect-us.

[3] Glossary Term | Simple Resolution, *United States Senate*, https://www.senate.gov/reference/glossary_term/simple_resolution.htm.

[4] Trump administration rejects Senate resolution recognizing Armenian genocide, *The Hill*, 17 Aralık 2019, https://thehill.com/regulation/international/474869-trump-administration-rejects-senate-resolution-recognizing-armenian.

[5]24 Nisanı Anlamak, *AVİM*, https://avim.org.tr/tr/Yorum/24-NISAN-I-ANLAMAK.

[6] No: 362, 12 Aralık 2019, ABD Senatosu Tarafından Kabul Edilen Karar (S. Res. 150) Hk., 12 Aralık 2019, http://www.mfa.gov.tr/no_362_-abd-senatosu-tarafindan-kabul-edilen-karar-hk.tr.mfa.

[7] No: 358, 12 Aralık 2019, Ülkemize Yaptırımlar Uygulanmasını Öngören Yasa Tasarısı S.2641in Senato Dış İlişkiler Komitesinde Kabulü Hk., *T.C. Dışişleri Bakanlığı*, 12 Aralık 2019, http://www.mfa.gov.tr/no_358_-ulkemize-yaptirim-uygulanmasini-ongoren-tasari-hk.tr.mfa.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "ABD KONGRESİ ERMENİ İDDİALARININ SİYASİ VE DİNİ İSTİSMARINDA ISRAR EDİYOR ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2019 / 82. Aralık 19. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/ABD-KONGRESI-ERMENI-IDDIALARININ-SIYASI-VE-DINI-ISTISMARINDA-ISRAR-EDIYOR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
**Tel**: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
**E-Posta**: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

---

*© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır*